Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 165 (665) ♦ Четвер, 2 вересня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

Парламентська хроніка

«Так» і «ні» не казати

Денне і вечірнє засідання 31 серпня

Після перерви парламент продовжив обговорення програми дій уряду щодо стабілізації фінансової системи та виходу економіки України з кризи. І, як зазначив один із співдоповідачів, мова сьогодні не про те, як зробити життя кращим, а як не допустити його різкого погіршення. Досягти цього можна, на думку народного депутата Сергія Дорогунцова, виходячи з принципу, коли «бідні стають багатшими, а багатші — біднішими». Щоправда, його опонент Володимир Мартиненко має дещо іншу думку: «Всі закликають до ліквідації багатих, але ніхто не говорить, що необхідно зробити, щоб бідних стало менше». А взагалі основні тези виступів окремих парламентаріїв дуже вже нагадували більшовицькі гасла 1917 року на зразок «Грабуй награбоване!».

(Закінчення на 2-й стор.)

Абзац з листа

Спостерігаючи за парламентськими баталіями, дійшов висновку, що там справи зовсім кепські: забагато мудрих балакунів і мало професіоналів. Одна втіха в тому, що їм зовсім недовго залишилося займатися законотворенням.

Володимир АТАМАНЧУК, пенсіонер.
Борислав Львівської області.

СТУДЕНТСЬКИЙ МАРАФОН: ЧАС ПІШОВ

Років десять тому журфак пропонував абітурієнтам письмово відповісти на запитання: «Якщо ви не вступите цього року на наш факультет, куди вступатимете наступного?» І всі, як один, обіцяли: «Тільки на журфак, якщо не поталанить і наступного року, вступатиму доти, доки не вступлю...»

На щастя, часи одержимих романтиків в Інституті журналістики при Київському університеті не минули. 31 серпня наш рідний журфак посвятив у свої лави нових студентів, серед яких чимало тих, чий шлях до «альма-матер» розпочався не з учорашніх іспитів у школі. Як же вижити романтикам у прагматичному сьогоденні? На це запитання директор інституту професор А.Москаленко відповів просто і мудро: «Писати правду...»

Урочистий момент посвячення пережили й першокурсники Українського інституту міжнародних відносин, вихованці якого сьогодні працюють більш як у 100 країнах світу. Сорок шостий раз зустрічає Першовересень в оточенні своїх колег і студентів-міжнародників професор Г.Цвєтков. Вітаючи новачків з початком студентського марафону, патріарх Київського університету нагадав, що студенти І курсу щасливі. Хоча б тому, що закінчать інститут за рік до початку нового століття і вершитимуть міжнародну політику в XXI столітті.

З новим навчальним роком!

Катерина КІНДРАСЬ.

На знімку: урочистий момент вручення студентських квитків в Інституті міжнародних відносин при Київському університеті.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Хай буде щасливий наш юний спудей»

Вчора вдруге після 175-річної перерви університет «Києво-Могилянська академія» розчинив двері перед студентами-першокурсниками. На урочистому посвяченні в студенти побував Президент України Леонід Кравчук.

У XVII-XVIII століттях Києво-Могилянська академія була навчальним закладом європейського значення. Нині тільки хоче ним бути. Ще надто мало часу минуло, щоб відроджений університет знову став храмом знань, храмом національної духовності та інтелекту, як було це за Григорія Сковороди. Але є всі підстави вважати, що в недалекому майбутньому кожен випускник Києво-Могилянської академії не соромитиметься свого конвертованого диплома перед найвимогливішими роботодавцями.

(Закінчення на 4-й стор.)

Школа на «Гілці» тепер не самотня

Донедавна в майже півторамільйонному Донецьку була всього одна україномовна школа. Не можна сказати, що юні донеччани не прагнуть навчатися рідною мовою — лише цього навчального року конкурс на одне місце в українській СШ № 65 становив понад 10 школяриків.

І ось цього вересня до школи на «Гілці» (так по-шахтарськи звуть район, де функціонує цей навчальний заклад) додалася ще одна — україномовна. На березі сивого Кальміуса новий статус має відтепер СШ № 12 — вона середня, загальноосвітня, українська. 8-9 класи будуть «ліцейними» — лекції в них читатимуть викладачі провідних вузів Донецька.

І ще одна вереснева подія — саме в Донецьку відкрито другий в Україні військовий ліцей з українською мовою навчання.

Продиктовано в номер

М.Багров — за особливий статус Криму

Щоденні кримські газети надрукували статтю спікера кримського парламенту М.Багрова «Деякі роздуми про переживаний час, долю Криму, шляхи виходу з кризи». В ній голова Верховної Ради Криму висловлює занепокоєння тим, що Крим може стати причиною загострення стосунків України і Росії на майбутній зустрічі президентів двох країн на території півострова. М.Багров вважає, що Крим ніколи не був чиєюсь національною територією, — ні грецькою, ні російською, ні українською, ні татарською. Тому він вважає, що Росія і Україна мають виступити колективним гарантом безпеки Криму, а Чорноморський флот має залишатися спільним.

Увесь комплекс

назрілих питань, в тім числі розширення економічного співробітництва між двома найбільшими державами СНД, проблеми поділу Чорноморського флоту та статусу міста Севастополя обговорюватимуть Президенти Росії та України під час запланованої на 3-4 вересня в Криму зустрічі. Про це повідомив офіційний представник прес- служби Б.Єльцина.

Меценати зі Львова

У Державному музеї українського образотворчого мистецтва відкрито персональну виставку творів художника з Кривого Рога Євгена Лещенка, меценатом якого став акціонерно-комерційний «Електронбанк». Як ближчий «родич» акціонерного товариства «Концерн- Електрон» цей банк перейняв від нього курс на підтримку культури. Президент АТ Віктор Рибинок відзначив на вернісажі, що львівські спонсори не просто фінансують той чи інший захід, а відкривають нові імена, творчі особистості. Так було з Євгеном Лещенком, який отримав Гран-прі на першому біенале українського образотворчого мистецтва, що відбулося два роки тому у Львові. Його організатором, як і організатором цієї виставки, було творче об'єднання «Гердан» (директор Орест Шейка), а генеральним спонсором — АТ «Концерн — Електрон».

Козаки в Ісфахан їдуть

Уперше на Близькому Сході українське кіно буде представлено в Ісламській Республіці Іран на IX Міжнародному фестивалі дитячих та юнацьких фільмів. Це велике свято проходитиме з 11 по 17 вересня у місті Ісфахан, древній столиці Ірану, де буде представлено 54 роботи українських кінематографістів. Серед них і знаменита серія козацьких мультфільмів режисера Володимира Дахна. Одним з членів журі міжнародного кінофестивалю запрошено відомого режисера Віктора Гресся.

Вже є домовленість про широкий показ іранських фільмів в Україні, активний обмін музичними колективами, виставками творів образотворчого мистецтва. Про це йшлося на прес-конференції, яку провели культур-аташе посольства Ісламської Республіки Іран в Україні пан Азізі та перший заступник директора департаменту кіно Міністерства культури України пан Леонід Череватенко.

За благословінням в ООН

Як документ Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки розповсюджено в штаб-квартирі Об'єднаних Націй звернення міністрів закордонних справ Казахстану, Киргизстану, Росії, Таджикистану й Узбекистану до генерального секретаря ООН.

В ньому вони повідомили Б.Галі про створення коаліційних сил оборони на таджицькій території. Мета цього кроку, зазначено в документі, — нормалізація обстановки на таджицько-афганському кордоні та загалом в Таджикистані.

Крутий віраж

Поверненням до часів «холодної війни» та позиції колишнього СРСР розцінила преса Південної Кореї висновки державної комісії Російської Федерації, яка розслідувала обставини загибелі десять років тому південнокорейського пасажирського «Боїнга» поблизу Сахаліну.

Те, що головний наголос комісія зробила на помилці корейських пілотів, передає агентство Ренхап, свідчить: російська сторона не збирається виплачувати Південній Кореї компенсацію за загибель 269 чоловік. І це тоді, коли ще зовсім недавно керівництво РФ не раз вибачалося за цей трагічний інцидент.

Парламентська хроніка

«Так» і «ні» не говорити

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

А загалом в ході обговорення народні депутати чітко розділилися на тих, хто за приватизацію і пошук своїх, національних, шляхів виходу з кризи, й тих, хто за державну монополію і новий економічний союз. Приміром, запропоновані Сергієм Дорогунцовим деякі «Д» (за аналогією з президентськими), як сказав один з депутатів, не мають нічого спільного з ринковою економікою. Зокрема, державна монополія на зовнішню торгівлю, валютні операції, заморожування цін означала б повернення до командних методів управління економікою.

Заступник міністра економіки Віктор Кальник нарешті розвіяв міф про те, що ми могли б жити безбідно, якби брали з Росії плату за транзит енергоносіїв територією України, користування залізницею, повітрям і портами нашої держави. Виявляється, це вже робиться. Однак навіть світові тарифи за користування нашою територією не рятують Україну від негативного сальдо у взаєморозрахунках з Росією за енергоносії.

Щодо рекордного урожаю зернових, який зібрала Україна цього року, то міністр сільського господарства і продовольства Юрій Карасик вважає, що він має стати звичним.

Міністр енергетики Вілен Семенюк, як то кажуть, з цифрами в руках доводив, скільки втрачає Україна від необдуманого мораторію на будівництво атомних електростанцій, і відстоював, по суті, відновлення будівництва нових блоків.

Не лише критичне, а й дивне становище склалося в нас у народногосподарському комплексі. Здавалось би, криза повинна змусити підприємства і господарства перейти на жорсткий режим економії. Однак на сьогодні все навпаки, й причини тут, так би мовити, на поверхні — держава, мовляв, за все заплатить. Тобто маємо ще одні негативні наслідки гальмування приватизації.

Різні були оцінки програм виходу з кризи. Якщо народний депутат Дмитро Чобіт сказав, що «у кожній з трьох запропонованих програм розвитку економіки та виходу її з кризи є розумні й раціональні зерна, однак їх надто мало, щоб «спекти хліб», то інші промовці висловлювали діаметрально протилежні думки. Досить часто політичні інтереси брали гору над логікою. І тоді виступи нагадували зведення рахунків між політичними противниками й переходили в прямі образи. Тому урядові у цій ситуації залишалося хіба що, як у дитячій грі, «так» і «ні» не говорити, що, звичайно, нереально. Адже програма мусить бути конкретизована і, зрозуміло, не може задовольнити смаки людей з протилежними політичними та економічними поглядами. Оскільки на виступ записалися майже 70 народних депутатів, то всі вони не змогли взяти участі в обговоренні цього дня. Його буде продовжено наступного.

Народні депутати затвердили також тексти привітань народам Киргизстану та Узбекистану у зв'язку з святкуванням у цих країнах Дня незалежності.

Василь ТУГЛУК.

КОМПРОМІС — ПОЧАТОК РОБОТИ ЧИ МАСКУВАЛЬНИЙ ЗАСІБ?

РАНКОВЕ ЗАСІДАННЯ 1 ВЕРЕСНЯ

Засідання почалося з поздоровлення українського народу з Днем знань, а затим депутати приступили до обговорення Програми діяльності уряду України на вересень-грудень 1993 року та на 1994 рік і доповіді Прем'єр-міністра Л. Кучми про неї. Виступило більш як десять депутатів, але до конкретного рішення не дійшли. Що відразу впадало в очі — депутати намагалися говорити без надмірних емоцій і з конструктивними пропозиціями. Звичайно, як кому вдавалося.

А сталося це тому, що події в сесійному залі вже з певністю можна назвати пошуком політичного компромісу трьох гілок влади — Верховної Ради, Кабінету міністрів і Президента — на грунті спільного виконання головного завдання сьогоднішньої України, а саме виведення її з економічної кризи. Успішне розв'язання цієї проблеми, стабілізація і поліпшення життєвого рівня населення зроблять переможцями усіх, хто виявиться до цього причетним. Тому об'єктивно спільна праця над виконанням запропонованої урядом програми вигідна і депутатам з Президентом, над якими висить «дамоклів меч» всеукраїнського референдуму про довір'я (недовір'я), і Прем'єр-міністрові, який жодним словом не обмовився про свою можливу відставку, а виявив готовність взяти на себе додаткові повноваження і попрацювати.

Чи може бути ця програма виконаною? Як на мене, звичайно. Але за однієї умови — коли гілки влади і їхні лідери припинять політичне протистояння і взаємуться за виконання того, що обумовлено запропонованим Прем'єром перерозподілом владних повноважень. (Див. «ГУ» за 1 вересня ц. р.). А коли цього не станеться і відновиться боротьба за повноту влади і в Києві, і на місцях, то ця програма, як зазначали це і багато депутатів, так і залишиться протоколом про добрі наміри, а слова лідерів про необхідність долати кризу — тільки маскувальним засобом.

А наріжним каменем у пошуках означеного компромісу певно що стане голосування з головних пропозицій урядової програми: надання одному центрові виконавчої влади надзвичайних повноважень, котрі виявляються у праві законодавства з питань економіки; відтворення єдиної управлінської вертикалі з правом спрощеного заміщення посад і ліквідації ланок влади; введення мораторію на страйки в період реалізації програми. Усі ці заходи вимагають змін до Конституції України, а отже, їх треба приймати конституційною більшістю. Тож почекаємо на голосування.

А обговорення документа і доповіді, повторюю, тривало майже без політичних ексцесів, якщо не брати до уваги, наприклад, заклик депутата О. Панасовського (Донеччина) визнати за помилкову Біловезьку угоду про СНД і негайно приступити до відтворення Союзу, цього разу під назвою «економічний». Цю заяву, як і заклик до повернення, наприклад, у мезозой, коментувати просто важко.

Загалом депутати констатували очевидне: програма — це не щось нове, а план першочергових стабілізаційних заходів, який потребує доопрацювання, збагачення цифровими викладками, механізмом реалізації і фінансово-матеріального забезпечення, реальним розкладом поетапного виконання. Депутати О. Мороз (Київщина) і І. Заєць (Київ) — політичні опоненти, а запропонували довести програму до рівня «проектних і передпроектних рішень», або до рівня «міністерських програм». А. Матвієнко (Вінниччина) повторив свою пропозицію про створення з представників різних влад національного комітету з управління економікою на період стабілізації. Словом, програму скоріше за все відправлять на «дошліфування» в постійні Комісії, і вся проблема в тому, чи витримає народ ці політичні потуги і пасьянси.

Володимир СКАЧКО,
оглядач.

ЗУСТРІЧ З ПОСЛОМ СЛОВАЧЧИНИ

1 вересня Голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Словаччини в Україні Роберта Гаренчара.

Під час розмови порушувались деякі питання подальшого розвитку українсько-словацьких відносин. Посол розповів про здійснення економічних реформ у Словаччині, зокрема, про хід приватизації, зміни в аграрному секторі, зміцнення фінансової і банківської систем. Відзначалось також, що є хороші перспективи для широкого економічного і торговельного співробітництва між нашими країнами на взаємовигідних умовах.

Постанова Кабінету міністрів України

від 30 серпня 1993 р. № 674 Київ

Про додаткові грошові виплати населенню у зв'язку з підвищенням роздрібних цін

Відповідно до постанови Верховної Ради України від 27 серпня 1993 р. «Про підвищення мінімальних розмірів заробітної плати та пенсії за віком» Кабінет міністрів України **постановляє:**

1. Запровадити з 1 вересня 1993 р. щомісячні додаткові грошові виплати:

а) у розмірі 29 тис. карбованців:

працівникам, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування (крім працюючих пенсіонерів);

особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, військ внутрішньої і конвойної охорони, Управління державної охорони, рядовому і начальницькому складу органів внутрішніх справ;

особам, які втратили роботу у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці і за якими зберігається середня заробітна плата за попереднім місцем роботи на період працевлаштування, але не більш як на три місяці;

б) у розмірі 19,7 тис. карбованців:

пенсіонерам усіх категорій (крім тих, що перебувають на повному державному утриманні);

безробітним, які одержують допомогу по безробіттю або стипендію на період професійної підготовки та перепідготовки;

жінкам з числа військовослужбовців, звільнених із Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, інших військових формувань у зв'язку з вагітністю та пологами;

в) у розмірі 9,9 тис. карбованців:

особам, які мають право на одержання допомоги на дітей віком до 16 років (учнів — до 18 років) відповідно до глави 7 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», — на кожну дитину;

учням професійних навчально-виховних закладів (крім тих, що перебувають на повному державному утриманні), студентам вузів.

2. Здійснювати додаткові грошові виплати за окремими відомостями:

працівникам підприємств, установ і організацій (крім пенсіонерів), працюючим жінкам (іншим особам), які перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, — за основним місцем роботи;

особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, військ внутрішньої і конвойної охорони, Управління державної охорони, рядовому і начальницькому складу органів внутрішніх справ — за місцем служби;

особам, які втратили роботу у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці і за якими зберігається за попереднім місцем роботи середня заробітна плата на період працевлаштування, але не більш як на три місяці, — за попереднім місцем роботи;

безробітним, які одержують допомогу по безробіттю або стипендію на період професійної підготовки та перепідготовки, — в органах працевлаштування за місцем реєстрації;

пенсіонерам — за місцем одержання пенсії;

учням професійних навчально-виховних закладів, студентам вузів — за місцем навчання;

батькам, що мають дітей віком до 16 років (учнів — до 18 років) і отримують допомогу на дітей відповідно до глави 7 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», — за місцем роботи (навчання, служби) матері; у разі, коли мати не працює (не вчиться, не служить), — за місцем роботи (навчання, служби) батька; у разі відсутності батьків — за місцем роботи (навчання, служби) осіб, які їх заміняють; якщо батьки (особи, які їх заміняють) не працюють (не вчаться, не служать), — за місцем їх проживання органами соціального захисту населення;

жінкам з числа військовослужбовців, звільнених із Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, інших військових формувань у зв'язку з вагітністю та пологами, — органами соціального захисту населення.

У вересні цього року здійснити ці виплати упередженно до 14 числа.

3. Установити, що додаткові грошові виплати провадяться за рахунок:

працівникам підприємств і госпрозрахункових організацій за основним місцем роботи — коштів, що спрямовуються на оплату праці (понад розрахункову величину фонду споживання);

працівникам установ і організацій, що утримуються за рахунок коштів бюджету, — коштів відповідних бюджетів;

особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, військ внутрішньої і конвойної охорони, Управління державної охорони, рядовому і начальницькому складу органів внутрішніх справ — коштів відповідних бюджетів;

особам, які втратили роботу у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці і за якими зберігається середня заробітна плата за попереднім місцем роботи на період працевлаштування, але не більш як на три місяці, — коштів підприємств, установ і організацій, що спрямовуються на оплату праці (понад розрахункову величину фонду споживання);

безробітним, які одержують допомогу по безробіттю або стипендію на період професійної підготовки та перепідготовки, — коштів Державного фонду сприяння зайнятості населення;

учням професійних навчально-виховних закладів, студентам вузів — коштів, призначених для виплати стипендії;

(Закінчення на 6-й стор.).

ВИСТУП ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ

НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 31 СЕРПНЯ 1993 РОКУ

Шановні народні депутати!

Зараз ви маєте на руках і Програму дій уряду, і офіційну доповідь Кабінету міністрів до неї.

Крім того, я як Прем'єр-міністр хотів би висловити свої міркування щодо ситуації в економіці України.

Ніхто не винний у тому, що триває та і ще буде тривати економічна криза. Подивіться уважно на карту Європи. Угорщина, Польща, Болгарія, Румунія — навіть Східна Німеччина — переживають, м'яко кажучи, не кращі свої часи. Поміняти лопату на комп'ютер, поміняти соціалістичну економіку на ринкову виявилося нелегко навіть країнам, які прожили в цій економіці вдвічі менше України.

Можна лаяти спадщину, що залишилася нам від Радянського Союзу. До речі, ще в 1990 році Інститут економіки Академії наук зробив розрахунки, які незаперечно свідчили: у разі відокремлення економіки України від економіки інших республік Радянського Союзу вона стає збитковою, а дефіцит зовнішньоторговельного балансу України з Росією буде складати 9,7 млрд. доларів США. Але Україна з такими труднощами виборювала собі незалежність, що давайте казати відверто: ми незалежність прийняли б і без спадщини зовсім, аби мати тільки під ногами землю своїх батьків.

І якщо за основу взяти цю просту істину, то нашим ідеологам не доведеться більше заманювати в рідну державу своїх же громадян шматком сала та ковбаси. Таку політику я особисто не сприймав із самого початку: бо рідну матір люблять не за те, що вона заможна!

Тому все, що я далі буду казати про економіку України, — казати буду для тих, хто не заради негайного добробуту, не заради виключно капіталістичних реформ, не заради того, щоб бути великою рибою у малому ставку, голосував у грудні 91-го за державу Україну.

Отже, на моє тверде переконання, Україна сьогодні бідна, якщо мати на увазі передусім нафту, газ, кольорові метали. А саме з цих компонентів починається у нас будь-яка промисловість. За цей рік ціна нафти виросла в карбованцях майже в шість тисяч разів. Я відверто запитував багатьох західних економістів: чи витримала б їх країна такий ціновий удар? Всі вони опускали очі долу і не відповідали нічого. Я вважаю, що це взагалі останній рекорд нашої ще до мозку кісток адміністративної економіки: бо ми хоч і побиті, але ще живемо! Посилання на те, що Росія, яка має вдосталь власних енергоресурсів, м'яко кажучи, теж не процвітає, є, на мою думку, безпідставними. Росія також отримала в спадщину неефективну економіку, про що, зокрема, свідчить затверджений Верховною Радою Росії дефіцит бюджету на 1994 рік на рівні 30 відсотків. І ціни на енергоносії у них також шалено зростають, і вийдуть-таки на «світові». Ми лише випереджаємо з цього питання Росію на півроку. Є, звичайно, ще одна, але принципова відмінність нашої економіки від російської. У Радянському Союзі Україна відігравала роль своєрідної Японії у розподілі праці. До нас рікою лилися продукти низького ступеню переробки і поверталися до інших республік та йшли на експорт готовою продукцією та напівфабрикатом. Основою основ цього примітивного конвейєру були дешеві енергоресурси, майже безплатні залізниця і трубопроводи. Сьогодні українська висококваліфікована робоча сила, особливо на оборонних заводах, лишилася на голодному пайку. Більше того, нас поступово вилучають з розподілу праці, витісняючи тим самим з традиційних ринків збуту, передусім з російського ринку. І боюся, що це прийде день, коли нас викинуть із цих ринків, як з рублевої зони, а на західні ми ще вдертися не встигнемо. Порадив би депутатам почитати останні розрахунки Національного інституту стратегічних досліджень, зроблені наприкінці серпня цього року, щоб переконатися: спад виробництва у нас не має структурних ознак. Тобто спад відбувається не за рахунок скорочення нерентабельних ресурсопоглинаючих виробництв, а спонтанно в усіх галузях економіки, насамперед завдаючи шкоди перспективним галузям технологічного прориву. І якщо хтось думає, що будь-який уряд за декілька місяців здатен зробити з України як радянської Японії дійсно постіндустріальну країну з ретельно збалансованою економічною та виробничою системою, то я скажу таким: люди, прокиньтеся, гляньте навкруги, годі тішитися ілюзіями. Справжню багату країну, крім нас, ніхто не зробить. І в той день, коли в цьому залі аграрії і промисловці вимагатимуть від уряду з такою ж наполегливістю, як дешевих кредитів і взаємозаліку, нових технологій і інвестицій, в той день я скажу з радістю: ми вже не бідні.

Але на сьогодні я стверджую: такого стрімкого переходу до світових цін наша економіка не витримує, а насамперед, не витримують люди. Ми вже потрапили в боргову яму до Росії внаслідок традиційно негативного торговельного балансу. В підсумку всього цього ми не можемо стабілізувати національну грошову одиницю. Все це, дійсно, наша трагедія. Але не катастрофа! Затиснуті з усіх боків, ми вимушено набуваємо імпульсу для бурхливого розвитку. Сьогодні — для виживання. Завтра — для процвітання. Не треба плутати сьогоднішні злидні з дійсним потенціалом України. Просто ніхто в Україні зараз не вміє ще розпоряджатися нашими потенційними багатствами.

Політично самостійними можна стати за годину, адаптувати промисловість до нових умов — потрібні роки.

Лише тривалий, поступовий процес технологічної модернізації дасть змогу нашій промисловості і сільському господарству змінити структуру національного продукту.

Це тривала, напружена, повсякденна праця, насамперед — законодавча, яка виходить не з політичних амбіцій, а з економічного прагматизму.

Але навіть при повсякденній та наполегливій праці в умовах нечуваного дефіциту часу, притаманного молодій державі, якій всього два роки, не все можна зробити вчасно. Відверто кажучи, декретотворчість була великим і зайвим тягарем для уряду. У нас з'явилося більше часу для розгляду оперативних питань. Але ж подивіться як від цього втратили ми всі. Бо ні за процедурою, ні за реальним розкладом політичних сил Верховна Рада не може оперативно реагувати на зміну економічної ситуації. Це — констатація дійсності: 75 проектів Законів, поданих Кабінетом міністрів, з них три десятки термінових, ще не розглянуті. А життя триває і чекати не може. Ось наш невикористаний потенціал.

Тепер, коли життя поставило руба проблему підготовки проекту нової Конституції, коли вже не уникнути активної підготовки до нових виборів, Верховна Рада ще уповільнить законотворчість у економічній сфері, хоче вона того чи ні. Якщо виходити з постулату деяких наших непримиренних політиків і визнати, що головна причина економічного спаду — це виконавча влада, то тоді все нормально за принципом: чим гірше, тим краще.

Але я переконаний, що більшість моїх колег у цьому залі визнають іншу логіку. Ніяка економічна криза не спричиняється суто економічними мотивами. В неї завжди є інші чинники.

У нашої є два:

— один — це криза свідомості.

— інший — криза структурна.

Перша буде тривати довго. Її корені — у переоцінці життєвих принципів. Вона пов'язана з нашою історією.

Структурна криза — то даність, спадщина, що залишилась Україні.

Що маємо, то і маємо.

Криза свідомості впливає на економіку низькою виконавчою дисципліною, незацікавленістю, непідприємливістю, очікуванням так званого соціального захисту від держави, намаганням заховатись від майбутнього та повернутись до минулого. Особливо шкідливе останнє.

Звичайно, коли в людях немає певності, визначеності, це впливає на продуктивність праці, і тим самим, на добробут людини, сім'ї, суспільства.

І чим триваліша невизначеність, тим глибша криза.

Якби до Верховної Ради через вибори, зі своєю соціально-економічною програмою прийшла більшість, призначила б уряд для її виконання — це б означало, що є єдиний центр влади, єдиний центр здійснення реформ.

В нас поки що цього немає, І у цьому немає нічиєї провини. Так вирішилося подіями у країні. І тому будь-який уряд мав пристосовуватись до різноманітних обставин, що панували і панують у просторі та часі. До східних, центральних та західних регіонів, взимку, влітку. До селян, до промисловців.

Інтереси всіх не співпадають і, мабуть, ніколи не співпадатимуть.

А легітимної визначеності немає. Але нарешті треба ж зрушити з місця.

Тому найдоцільнішим є, щоб вся соціально-економічна політика до нових виборів здійснювалась би урядом як єдиним центром. Вся, від концепції до реалізації. Тим більше, що потрібна саме концепція. Програма — це обов'язкове гальмо. Куди б не рухатись. Вперед, назад — гальмо.

Один тільки приклад того, на що не зможе відповісти жодна з програм.

Сьогодні немає питань з нафтою. Де б її не брати — у Росії, Турції, Ірану, Арабських країнах.

Питання — чим за неї платити.

Я кого не питаю — чим? Всі відводять очі та мовчать. Нічим!

Наші далекі друзі не дали кредиту ані центу. Приватні кредити, що пропонуються — з грабіжницькими процентами.

Росія давала, давала у борг, при тому без процентів, мільярд доларів дала, нарешті теж сказала — досить.

Тому мені просто дивно слухати і читати протягом останнього місяця зверхні повчання деяких моїх колег з цього залу про те, як треба посправжньому любити Україну. Не знаю, правда, чим міряють патріотизм ці мої «вчителі», сподіваюся, що не довжиною оселедця на голові...

Але зараз це вже не питання чиїхось амбіцій. Зараз це — якщо хочете — питання конституційної дисципліни. І я, в свою чергу, змушений звернутися за допомогою до парламенту.

Дійсно, в наших сьогоднішніх стосунках з Росією і іншими країнами СНД є питання, які уряд і Президент не мають права вирішувати без Верховної Ради.

При відсутності принципового рішення парламенту уряд не може відпрацьовувати механізми, пропорції, деталі, терміни співпраці з нашими сусідами.

Сьогодні, на мою думку, принципово має визначитись з цього питання Верховна Рада.

Якщо депутатам потрібен ще якийсь час для того, щоб вирішити це питання, то необхідно шляхом голосування визначитись, на коли домовлятись з керівництвом Росії про новий строк зустрічі і чи домовлятись взагалі?

Прошу негайно розглянути це питання, бо втрата російських ринків робить нереальною урядову програму, а без політичного рішення в цьому залі я особисто на переговори не поїду. Тому що я звик відповідати за свої слова, виконувати домовленості, бути серйозним і солідним партнером.

Будувати програму уряду на тому, що ми під чесне слово брали і беремо в Росії нафту, газ, неможливо. Тобто програма містить і такі питання, які розв'язати сам уряд не може. Бо сьогодні те питання — де брати гроші на нафту — питання не лише економічне, а передусім політичне. В Росії питання про зовнішні кредити є питаннями Верховної Ради, і наші народні депутати можуть саме з парламентом Росії знайти рішення: чи про борг, чи про кредити, чи про компенсацію, чи щось інше. Повинні попрацювати і Президент, і уряд. Якщо будуть кращі пропозиції, прошу, — викладіть, — буду найпалкішим прибічником будь-якого реального проекту.

Далі. Зовнішньоторговельний від'ємний баланс не дасть змоги в короткі строки припинити інфляцію, бо пов'язана вона з тим, що вироблена в Україні продукція на кожний карбованець приносить біля п'яти копійок збитків.

На цьому фоні не працює монетарний принцип зміни структури національного продукту, яким би привабливим він не здавався. Теоретично навіть бездоганним.

Ситуація складається так, що в цілому дефіцит розрахункового торговельного балансу України за 1993 рік складатиме 18,6 трлн. крб., а по торговельних операціях — 31,5 трлн. крб., у тому числі з Росією — відповідно 11,9 і 24,8 трлн. карбованців.

А коли ти боржник, то маєш чимось віддавати.

Чи має уряд віддавати борги? Чи має він у своєму розпорядженні власність? Ні.

Засоби виробництва, споруди, земля, аж зцементовані. Неподільні!

ОБЩЕНАРОДНОЕ ДОСТОЯНИЕ! Збиткове, але ОБЩЕНАРОДНОЕ! Воно вже інколи і не «ДОСТОЯНИЕ».

До того дня, поки ми не реформуємо економіку, доведеться позичати на прожиття. Під власність. Це вже ясно, як Божий день!

Я переконаний, що народні депутати вірять передусім не в магічну силу програм, а в рішучі кроки по їх реалізації.

Заходи, які необхідно здійснити негайно, я вже доповідав Верховній Раді у червні цього року. Але вони не стали предметом обговорення, по них не було прийнято ніяких рішень. Між тим то були цілком конкретні пункти, і я продовжую наполягати на тому, що їх необхідно здійснити негайно. Деякі вже реалізуються, більшість потребують підтримки Верховної Ради.

Вважаю за необхідне сказати про те, чого немає у програмі економічних реформ уряду, чого немає у розданій вам доповіді уряду — про політичні передумови реалізації будь-якої економічної програми.

Я зовсім не прихильник впровадження в Україні надзвичайного стану, як це з якоюсь дивовижною настирливістю почали мені приписувати.

Будь-які надзвичайні заходи мають шанси на успіх лише у тому випадку, коли існують механізми їх реалізації, коли зацікавлені в них соціальні верстви чи групи є достатньо консолідованими і чітко взаємодіють з владою.

Сам по собі надзвичайний стан нам нічого не дасть, лише дезорієнтує суспільство та світове співтовариство. А от надзвичайні економічні заходи в наших надзвичайних економічних умовах є суворою життєвою необхідністю, на чому я наголошую не вперше. Відкласти ці заходи на завтра означає програти вже сьогодні. Оскільки надзвичайні заходи повинні бути саме в економічній сфері, то реалізувати їх може лише Кабінет міністрів.

Зараз я зупинюся на своєму баченні змісту необхідних повноважень уряду у соціально-економічній сфері до нових виборів у парламент.

По-перше, це створення єдиної цілісної вертикалі виконавчої влади з підпорядкуванням місцевих державних адміністрацій Кабінетові міністрів.

(Закінчення на 6-й стор.).

«ХАЙ БУДЕ ЩАСЛИВИЙ НАШ ЮНИЙ СПУДЕЙ!»

З дня свого другого народження тут прискіпливо добирають не лише студентів, а й викладачів. Поряд з кваліфікованими фахівцями, не закомплексованими на ідеологічних шаблонах, і авторитетними науковцями в університеті працюють викладачі з Оксфорда, Чикаго, Монреаля, інших найпрестижніших навчальних закладів світу. Ректор В'ячеслав Брюховецький з радістю познайомив нових зарубіжних колег з учасниками студентського свята.

Як відомо, в минулому Академію підтримували фундатори — відомі українські просвітителі Галшка Гулевичівна, Петро Могила, Петро Конашевич-Сагайдачний, Іван Мазепа, Григорій Сковорода. Нині університет «Києво-Могилянська академія» також має своїх меценатів — тутешніх і діаспорних.

— Колись не тільки Сагайдачний надавав допомогу Академії, — сказав ректор пан Брюховецький, — а й вона слугувала Запорозькому Війську. Зі стін альмаматері вийшли славні гетьмани. Сьогодні справді гетьманським жестом нас підтримав міністр оборони генерал-полковник Костянтин Морозов. І ми також робимо йому крок назустріч: найближчим часом у структурі нашого університету буде діяти військовий гуманітарний інститут.

Президент України теж завітав до студентів не просто як почесний гість, Леонід Кравчук — протектор університету.

— Наша молода держава зробить усе, — підкреслив пан Президент у вітальному слові, — щоб старовинна Академія стала вузом європейського гатунку, центром інтелектуального відродження України. Я певен, що цей університет готуватиме талановитих, компетентних і свідомих людей, і з ними ніколи не постане питання про референдуми, які мають «дозволити» державний статус української мови чи доводити здатність нашого народу будувати незалежну державу.

В'ячеслав Брюховецький вручив Президентові академічну мантію та... грошову премію — 12 брюхів (для непосвячених пояснюю: в Києво-Могилянській академії власна «валюта»). Зворушений Леонід Макарович пожартував: по виході на пенсію неодмінно відробить хоч одною лекцією студентам університету.

А якщо серйозно, то більшість наших бід від того, що Україна має, на жаль, дуже мало компетентних людей в уряді та парламенті. Майбутніх лідерів нації може і повинен готувати цей відроджений старовинний навчальний заклад.

До речі, декан факультету суспільних наук розповів, що в них навчається 239 осіб. Аналогія із сумнозвісною групою не розчаровує викладачів, навпаки: вони вважають, якби цих ще недосвідчених молодих людей поміняти на деяких «політиків», справи в Україні пішли б набагато краще.

Новий навчальний рік розпочався. Як казали в часи Сковороди: «Да будет же щаслив наш юний спудей».

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ГРАЛИ МУЗИКИ НА ВСЕ ПОДІЛЛЯ

Ювілеї

Минулого тижня громадськість краю урочисто відзначила 500-річчя міста Хмельницького (до 1954 року - Проскурів).

Зі святом хмельничан привітали Президент України Леонід Кравчук, Прем'єр-міністр Леонід Кучма, які високо оцінили здобутки трудівників області.

Характерно, що напередодні святкування 500-річчя Хмельниччина повністю виконала державне замовлення — у державні комори засипано 649 тисяч тонн хліба. Завдяки будівельникам обласного центру майже тисяча громадян отримала ордери на нові квартири. Нарощують темпи виробництва і промисловики міста. Саме з їхньою фінансовою допомогою міська адміністрація та обласне управління культури змогли організувати таке велелюдне свято.

За тих декілька днів практично неможливо було потрапити на всі цікаві події, що відбувалися у місті. Скажімо, на одній вулиці розпочалася презентація моно-театру «Кут», а за кілька кварталів — перерізається голуба стрічка літературного музею. Ще далі — у художньому музеї відкрилася виставка робіт художників-хмельничан. Тільки завершилася перша частина всеукраїнської науково-практичної конференції «Культура Поділля, історія і сучасність», як розпочався урочистий ювілейний прийом, що давала міська адміністрація. Наступного дня багато людей зібралося на відкриття першого в нашій незалежній державі пам'ятника Богдану Хмельницькому. Присутній на урочистостях голова оргкомітету по відзначенню 400-річчя від дня народження Хмельницького віце-прем'єр Микола Жулинський високо оцінив значення славного українського гетьмана як державного діяча. Цього ж дня віце-прем'єр побував у військовому містечку моторизованої бригади полковника Чаповського — де, вперше у Збройних силах України відкрився музей українського війська, що розповідає про військові формування УНР, директорії, ОУН-УПА тощо.

Недільного дня, крім розважальних шоу-програм, працювали виставки-розпродажі, осінні базари і ярмарки, виставки народних умільців, художників, проводилися конкурси і різні лотереї, спортивні змагання. У небі над містом показували свою майстерність військові пілоти і спортсмени-парашутисти.

Не проминули нагоди і лідери Народного руху України. Вони теж прибули у Хмельницький. Та не до святкування було їм. Свої зусилля спрямовували на агітацію подолян, аби вони теж з сьогоднішнього дня проводили на заводах, у трудових колективах збори з вимогою дострокових виборів, зміни політсистеми.

Отож все у нас було того недільного дня, що закінчився вечірнім святом на воді «Зорі над Бугом».

Михайло ВАСИЛАШКО

Хмельницький.

Фотофакт

А ще — Музей гетьманства

Півроку працює на Подолі, створений ентузіастами під керівництвом Галини Ярової (директор), Музей гетьманства. А на День Незалежності у відреставрованих приміщеннях так званого «Будинку Мазепи» (на фото) відкрилася виставка експонатів, які збиралися по всій території України. Це і вісім мальованих копій портретів гетьманів доби «руїни», і кераміка, і кахель, ілюстративні матеріали. Найцікавіший експонат — справжня гетьманська булава, знайдена на городі у селі Кирнасівка Тульчинського району Вінницької області і передана музею місцевим жителем Василем Василенком.

Олекса ВАЩЕНКО,
депутат Київради.
Фото автора.

Повертаючись до надрукованого

Комісія своє слово сказала, але вирішальне — за міністром

Ми вже писали, що тривалий час серед працівників культури точилися суперечки щодо майбутнього Київського інституту культури і відставки його ректора, який не зумів спрямувати зусилля колективу на перебудову навчального процесу. Міністерство культури провело конкурс на заміщення вакантної посади ректора цього інституту. До нього було допущено 8 претендентів. Відповідно до положення усі — професори або доктори наук. Кожен виступив зі своєю програмою дій щодо удосконалення роботи інституту культури, відповів на численні запитання конкурсної комісії. Таємним голосуванням (із 16 членів комісії 11 — «за») перевагу віддано професорові, доктору філософії Василеві Черенцю, який до цього працював ректором Інституту підвищення кваліфікації працівників культури Міністерства культури України. Якщо міністр культури Іван Дзюба на колегії затвердить рішення конкурсної комісії, то у тривалій дискусії навколо керівника і майбутнього цього закладу буде, нарешті, поставлено крапку.

Ювілей Фотія Красицького на тлі саду

125-річчю з дня народження відомого українського художника, нащадка шевченківського роду Фотія Красицького були присвячені недавні урочистості в його музеї-садибі, що розташований у розкішному саду на північній околиці Києва. Архієпископ Волинський та Луцький Владика Феоктист та священики УАПЦ освятили місце під спорудження домової церкви. Невдовзі тут буде відкрито нову парафію УАПЦ Миколи Чудотворця.

У музеї виставлено роботи художника, які підготували і передали до показу донька та онук Фотія Красицького. До речі, мало хто знає, як Фотію Степановичу вдалося врятувати свої картини під час німецької окупації Києва. Разом з домочадцями Красицький уночі закопав їх у саду. Жодної з шести ям німецькі сапери не знайшли, виявили лише кривку, де були заховані... хімічні колби: онук Юрій Мельник захоплювався хімією і вирішив заодно закопати й свої скарби.

На святі, організованому з ініціативи Генеральної канцелярії українського козацтва та працівників музею, виступав хор Леопольда Ященка, юні художники влаштували показ дитячих малюнків.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Подробиці

«Ми приїхали поділитися всім кращим»

Корпус Миру США свою діяльність в Україні розпочав у відповідності з угодою, підписаною президентами України та США у травні 1992 року. 27 серпня в столичному готелі «Київ» прийняли присягу добровольця Корпусу Миру ще 23 американці, які бажають спростувати думку, ніби Україна взяла від Заходу все найгірше. Це — учасники другого проекту, який здійснює в нашій країні ця організація. 45 волонтерів вже працюють на підприємствах та в установах 19-ти українських міст радниками з питань бізнесу. Друга група добровольців здійснюватиме у співробітництві з Міністерством освіти України програму TEFL. Протягом двох років американці працюватимуть викладачами англійської мови у середніх та вищих навчальних закладах, ділитимуться з українськими колегами методиками викладання, братимуть участь у розробці нових посібників та курсів.

Ганна РОМАНЦОВА.

До ювілею Сухомлинського

У Кіровограді відбувся триденний фестиваль «Педагогічні розсипи», присвячений 75-річчю від дня народження Василя Сухомлинського. Фестиваль організований з ініціативи управління освіти Кіровоградського міськвиконкому.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Ти моречка, я моряк

У Севастополі, у Військово-Морському інституті України, відбулося перше складання військової присяги. Із набору цього року (829 осіб) 797 чоловік присягнули на вірність народові України. Серед них і сім дівчат, котрі отримали особистий дозвіл на навчання у військовому вузі від Міністра оборони України генерал-полковника К.Морозова. До речі, курсантками стали близнючки — дочки капітана першого рангу ВМС України Євгена Лупакова — Галина і Тетяна.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

«КОМУНІСТИ, ВПЕРЕД»?

До парламентських виборів у Польщі залишилося менше місяця. Отже, боротьба за місця у сеймі й сенаті вийшла на фінішну пряму. Партії, які беруть участь у передвиборчих баталіях, на обіцянки не скупляться.

Звичайно, програми за ними стоять різні. Але більшість із них проголошує рішучу відмову від співпраці з колишніми комуністами. Якби комуністи не являли собою певної сили, ясна річ, про них взагалі не згадували б. Але доводиться брати до уваги реалії, бо комуністи посідають певне місце у політичному спектрі Польщі. Яке саме?

Як відзначають спостерігачі, досить впливове. Наступниця ПОРП, партія Соціал-демократія Республіки Польща (СДРП)в особі свого лідера О.Квасьневського (займав посаду міністра з питань молоді і спорту 1989 року, коли комуністи втратили владу) вважає, що жодна партія в результаті виборів не завоює парламентської більшості. Відповідно, створюватимуться коаліції, які й сформують новий уряд (якщо Х.Сухоцькій доведеться піти у відставку). Отоді-то й настане час СДРП: її запросять до [illegible]вірних коаліцій.

Чи має подібне твердження політичне підгрунтя? Не виключено. Згідно з опитуваннями громадської думки, за СДРП збираються проголосувати 12 відсотків виборців. І не тому, що люди відчувають ностальгію за комуністичним режимом. Все набагато прозаїчніше. Поляки — у своїй переважній більшості — переконані у необхідності реформ, зокрема і здійснюваних методами «шокової терапії». Але вони не забули «золоті» сімдесяті роки, коли у крамницях було все і ціни «не кусалися». Полиці крамниць вщерть забиті і сьогодні, але життєвий рівень набагато знизився, і пересічному полякові часто доводиться лише вдовольнятися роллю спостерігача цього благоденства.

РЕАЛІЇ

Соціал-демократи (тобто, колишні комуністи) враховують такі настрої. Квасьневський назвав безробіття і розвиток промисловості основними питаннями майбутніх виборів. Він відзначив, що СДРП виступатиме за економічні реформи, іноземні інвестиції та зміни у податковій політиці.

Назвати «міднолобими» консерваторами комуністів ніхто не наважується. Вони проводять досить гнучку політику (приміром, у квітні ця партія проголосувала за урядову програму приватизації), постійно наголошують на своїй ролі захисників соціально- економічних інтересів трудящих, заперечують спадкоємність СДРП щодо комуністичної ідеології. «Я вважаю, — підкреслив Квасьневський, — що соціал- демократія містить у собі найкращу відповідь на зміну економіки, зберігаючи при цьому соціальний мир».

«Соціальний мир» — це поняття, близьке і дороге пересічному полякові. Адже методи «шокової терапії» з їхніми справді репресивними заходами в ім'я стабілізації економіки призвели до соціальних вибухів загальнопольського масштабу. Згадаймо: урядова і парламентська криза, яка призвела до того, що країна живе без сейму і сенату, вибухнула саме після відмови Х.Сухоцької задовольнити економічні вимоги вчителів і медиків. Суспільство розкололося. Одні вважали, що в ім'я «шокової терапії» потрібні жертви, інші заявляли, що курс на стабілізацію — це добре, але все ж таки необхідно харчуватися тричі на день...

За цих умов обіцянка «соціального миру» в устах лідера СДРП — бальзам на душу середньостатистичного «пана Адамчика».

Не можна сказати, що політичні опоненти СДРП не усвідомлюють потенційної загрози для себе з боку посткомуністів. Ще у червні відбувся Всепольський конгрес «Рух за Річпосполиту», в якому взяли участь 250 представників політичних формувань правового центру. Враховуючи небезпеку приходу до влади прокомуністичних формувань, делегати конгресу схвалили пропозицію щодо створення потужної «передвиборчої коаліції» патріотично настроєних організацій і партій демократичної орієнтації. Деякі партії, що можуть сподіватись успіху на виборах, заздалегідь попередили, що не підуть на коаліцію з СДРП — як з програмних міркувань, так і побоюючись втратити авторитет серед своїх антикомуністично настроєних членів.

Не обійшлося і без відвертого тиску. Зокрема, в одній з партій створена комісія, яка «просіює» кандидатів у парламент через сито аналізу їхнього світогляду й біографій. Перевірка кандидатів, відзначала у цьому зв'язку газета «Жице Варшави», організована з тим, щоб до майбутнього законодавчого органу країни випадково не пройшли «аферисти і комуністи».

Проти подібної практики різко виступають деякі кола польської громадськості. Відомий правозахисник, головний редактор «Газети виборчої» А.Міхник заявив, що йдеться про «антикомуністичний апартеїд». «Досить один раз дати хід гільйотині, — підкреслив він, — і її вже ніколи не зупиниш. Спочатку почнуться процеси над комуністами, потім над захисниками комуністів, далі над захисниками цих захисників і, нарешті, над тими, хто запустив гільйотину».

Передвиборча боротьба — це політична війна. А на війні, як на війні. Чекати, хто переможе, залишилося недовго: 19 вересня — вибори.

Володимир САВЦОВ.

Варшава — Київ.

Точка зору

ДЕЩО ПРО ГРУ В ОДНІ ВОРОТА

Один московський приятель пожартував днями, мовляв, не завадило б Україні ввійти до складу Російської Федерації. Дивись, тоді б стало 89 суб'єктів РФ, а там підтягнулися б й інші колишні республіки СРСР — і час записувати державу до книги рекордів Гіннесса.

У жарті цьому є частка правди: надто багато хто в Росії, наслухавшися про проблеми карбованця і нашого уряду, цілком переконані, що в нашої держави іншого шляху, крім шляху Богдана Хмельницького, немає. Саме в такому тоні витримано зараз репортажі й коментарі більшості московських засобів масової інформації. Такого сценарію багато хто чекає від майбутньої зустрічі президентів: Б.Єльцин стане пропонувати свої варіанти розв'язання складних проблем, а Л.Кравчуку ніде буде подітися — він усе прийме. У Москві вже майже переконані, що Україна віддасть на найбільш пільгових умовах (нехай це буде столітня оренда чи передання назавжди) Росії Севастополь і що Чорноморський флот залишиться єдиним для обох держав, але, звичайно, під рідним Андріївським прапором. Тут також вважають, що недавній візит Єльцина до Східної Європи помітно підірвав зусилля української дипломатії в цьому регіоні. А угода про будівництво через Польщу «альтернативного» трубопроводу і поготів вибило останню українську економічну карту.

А в Росії тепер намітилася певна стабілізація у валютно-фінансовій сфері, долар два місяці тримається на одній позначці й, здається, критичний рубіж російська економіка уже минає, проривається на світовий ринок своїми літальними апаратами, космічними технологіями та озброєнням. Отож, за думкою декотрих московських політиків, альтернатив у нас залишиться небагато: або — або. Як сказати! Дослухатися до росіян у чомусь потрібно. Наприклад, один з впливових економістів у Москві зазначив днями: біда українського уряду, мовляв, у тому, що реформує воно економіку суворо за рецептами російського «Гражданского союза». А в Єльцина стало сили, щоб піти на кардинальні заходи — от і є деякі успіхи. Та давайте не плутати грішне з праведним: схеми проведення економічних реформ і побудова державного механізму — зовсім не одне й те ж саме. А останнім у Росії аж ніяк не можуть похвалитися. Ця країна уже багато місяців сповнена чуток про майбутній державний переворот. Апаратникам з Верховної Ради РФ напередодні святкування другої роковини придушення путчу навіть видали подушки, ковдри та розкладачки, щоб ночували вони у своїх кабінетах й були готові до всього.

Риси нової російської державності роздивитися просто неможливо. Чого варті лише ті ж 88 суб'єктів Федерації! При цьому зовсім не зрозуміло, в який спосіб у цьому разі прийматимуть закони, включаючи Конституцію: консенсусом, простою більшістю чи «кваліфікованою». А що буде тоді «меншістю»? Якщо в меншості опиниться Москва або Якутія-Саха, невже вони згодяться на дію такого закону й не будуть його нехтувати?

Жорстке політичне протиборство в Росії цілком може розколоти саму ідею федерації, призвести до створення на її території кількох «російськомовних» і кількох «неросійськомовних» держав. Отож ті, хто лише за полицями московських крамниць судить про політичну ситуацію в цій країні, не має рації. А отже, не мають рації і новоявлені «пророки», що передрікають повернення «блудної і непокірної» України в обійми «старшого брата». Немає старшого брата, а натомість обіймів цілком можна напоротися на аперкот.

Чи варто за такої ситуації прогнозувати «гру в одні ворота» на зустрічі двох Президентів? Відповідь, гадаю, цілком очевидна.

Лілія ГЕОРГІЄВА.

Москва.

Фотофакт

Жодного дня без війни

Різко загострилася ситуація в Західній Грузії. Прихильники екс-президента Звіада Гамсахурдіа загрожують взяти під свій контроль міста Кутаїсі та Поті. Глава парламенту країни Е.Шеварднадзе в інтерв'ю Грузинському радіо заявив, що дестабілізація ситуації в тому регіоні — це добре спланована змова. Лідер збройного формування «Мхедріоні» Д.Іоселіані сказав, що його бійці «кожного звіадиста, який не складе зброї, розстрілюватимуть на місці». Тим часом прихильники Гамсахурдіа на чолі з Л.Кобалія перервали, без пояснень, переговори з міністром оборони Грузії Г.Каркарашвілі.

На знімку: бійці «Мхедріоні» знову готуються до боїв.

Відгомін події

УКРАЇНА СТАЛА ЩЕ БЛИЖЧОЮ

Початок минулого тижня пройшов у Болгарії під знаком України. На брифінгу, організованому українським посольством у Софії з нагоди другої річниці незалежності, побувало багато журналістів, громадських діячів. Усі центральні газети, радіо та телебачення присвятили нашій державі чимало газетної площі та ефірного часу.

«Україна зацікавлена розвивати з Болгарією довгострокове співробітництво», — писала газета «Денят». «Пан посол Олександр Воробйов розповів про основні пріоритети внутрішньої та зовнішньої політики України», — зазначала «Демокрація». В інтерв'ю газеті «Дума» український посол зупинився на стані та перспективах торгово-економічної співпраці між Україною та Болгарією.

У бесіді з журналістом програми «12+3» національного радіо, яке має трьохмільйонну аудиторію, пан Воробйов заявив, що ні Україна, ні Росія, ні інші країни СНД не можуть самотужки вийти з глибокої кризи. «Тому й створюється єдиний економічний союз, — зазначив посол. — У нас з Росією дуже глибокі історичні зв'язки. Ми братні народи. І, природно, що саме це й диктуватиме характер наших дружніх стосунків. Я упевнений, що іншої альтернативи немає». А газеті «Стандарт» він сказав: «Україна не має територіальних претензій до своїх сусідів і не хоче, щоб хтось зазіхав на її землі».

Після жвавого півгодинного інтерв'ю пана Воробйова для приватного «Дарік-радіо», безперечно, в Болгарії стало ще більше друзів України. Власне, як і після його офіційного виступу по першій програмі телебачення. Того дня тут уперше в національному ефірі пролунав гімн «Ще не вмерла Україна».

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Софія.

Справи кримінальні

БОМБУ ПІДІРВАЛИ, ПЕВНЕ, РЕКЕТИРИ

Минулого четверга у центрі Таллінна вибухнула бомба, котра поранила двох чоловік й пошкодила розташований поблизу будинок, де розмістилися каса Естонських авіаліній та центр підприємництва, фінансово підтримуваний США. Це найпотужніший вибух, який будь-коли траплявся в Естонії по війні. Поранені поліцейський і перехожий. Їх поклали до лікарні, їхнє життя поза загрозою. Досі жодна організація не взяла на себе відповідальності за здійснений терористичний акт.

Бомбу (5-10 кілограмів вибухової речовини «доморощеного» виробництва) підклали у ящик на сміття й висадили в повітря за допомогою таймера чи дистанційного керування.

До речі кажучи, на верхньому поверсі пошкодженого вибухом будинку розташоване посольство Литви. Й хоча у посольстві повибивало шибки, співробітники, незважаючи на незручності, продовжують працювати у нормальному ритмі. Таллінське самоуправління взяло на себе клопіт відшкодувати завдані збитки. Поліція вважає, що терористичний акт не був спрямований проти посольства Литви в Естонії. Найімовірніше, об'єктом нападу був або центр підприємництва, або каса Естонських авіаліній. У даній справі провадиться слідство.

Надія ДОРОНІНА.

ВИСТУП ЛЕОНІДА КУЧМИ

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

По-друге, це надання урядові права оперативно приймати Декрети для термінового регулювання соціально-економічних процесів.

По-третє, підпорядкувати урядові Національний банк.

По-четверте, надати право Прем'єр-міністру призначати і звільняти керівників міністерств та відомств, окрім тих, що виділені в Конституції, створювати і розформовувати ланки виконавчої влади.

Хочу, щоб мене правильно зрозуміли: я не прийшов сьогодні до вас пробивати програму чи просити знову повноважень. У квітні і в травні я вже попереджав парламент, що політична безхребетність, відсутність в Україні сильної влади приведуть до подальшого поглиблення кризи. І сьогодні я абсолютно переконаний: якби у нас вистачило мудрості завантажити парламент розробкою нової Конституції і підготовкою до виборів, віддати до дня нових виборів всі інші законодавчі повноваження Президенту, а уряду дати всі повноваження для вирішення економічних проблем, то ні нові стрибки цін, ні злидні, ні страйки Україні не загрожували б.

Я свій погляд виклав. Його не зміню.

Законодавчу владу — Президенту. Виконавчу — Прем'єр-міністру. Конституцію — Верховній Раді.

До кінця березня 94-го року.

І дай нам, Боже, кожному сумлінно виконати своє!

Постанова Кабінету міністрів України

Про додаткові грошові виплати населенню у зв'язку з підвищенням роздрібних цін

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

особам, які одержують допомогу на дітей віком до 16 років (учнів — до 18 років), — коштів місцевих бюджетів;

жінкам з числа військовослужбовців, звільнених із Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Служби безпеки, військ цивільної оборони, інших військових формувань у зв'язку з вагітністю та пологами, — за рахунок коштів державного бюджету;

пенсіонерам — коштів, за рахунок яких провадиться виплата пенсій.

4. Рекомендувати Національному банку разом з Міністерством фінансів терміново вирішити питання про надання Пенсійному фонду пільгсвого кредиту для здійснення додаткових грошових виплат населенню у зв'язку з підвищенням роздрібних цін.

5. Міністерству фінансів врахувати зазначені витрати у змінах державного бюджету на 1993 рік.

6. Міністерству праці та Міністерству фінансів давати роз'яснення з питань проведення додаткових грошових виплат.

Прем'єр-міністр України Л. КУЧМА.

Міністр Кабінету міністрів України В. ПУСТОВОЙТЕНКО.

Постанова Кабінету міністрів України

від 30 серпня 1993 р. № 675 Київ

Про межу малозабезпеченості та підвищення розмірів цільової грошової допомоги непрацездатним громадянам з мінімальними доходами

Кабінет міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити межу малозабезпеченості з 1 вересня ц. р. у розмірі 69,7 тис. крб. на душу населення (без урахування витрат на житлово-комунальні послуги).

Виходити із цього розміру для визначення права непрацездатних громадян на одержання цільової грошової допомоги на прожиття та розміру цієї допомоги.

2. Установити з 1 вересня 1993 р. розмір цільової грошової допомоги на прожиття в сумі до 29,7 тис. карбованців.

3. У зв'язку із запровадженням відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 30 серпня 1993 р. № 674 «Про додаткові грошові виплати населенню у зв'язку з підвищенням роздрібних цін» додаткових грошових виплат цільова грошова допомога на оплату житла, комунальних послуг, електроенергії та придбання і доставку палива, передбачена постановою Кабінету міністрів України від 2 червня 1993 р. № 394 «Про цільову грошову допомогу громадянам з мінімальними доходами», не надається.

4. Міністерству соціального захисту населення, Міністерству праці та Міністерству фінансів у десятиденний термін внести до Положення про порядок призначення і виплати цільової грошової допомоги громадянам з мінімальними доходами зміни, що випливають з цієї постанови.

5. Міністерству праці, Міністерству економіки, Міністерству статистики, Міністерству соціального захисту населення, Міністерству фінансів щомісячно аналізувати динаміку індексу споживчих цін і у разі потреби подавати Кабінетові міністрів України пропозиції щодо перегляду розмірів межі малозабезпеченості та цільової грошової допомоги непрацездатним громадянам з мінімальними доходами.

6. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету міністрів України від 2 червня 1993 р. № 395 «Про розміри цільової грошової допомоги непрацездатним громадянам з мінімальними доходами»;

постанову Кабінету міністрів України від 2 червня 1993 р. № 396 «Про розмір межі малозабезпеченості на 1993 рік».

Прем'єр-міністр України Л. КУЧМА.

Міністр Кабінету міністрів України В. ПУСТОВОЙТЕНКО.

ТРАМВАЙ ДЛЯ ЧЕХІЇ ТА УКРАЇНИ

Ураховуючи значні труднощі із забезпеченням перевезень пасажирів міським електротранспортом, Кабінет міністрів схвалив ініціативу Одеського міськвиконкому, виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод» (м. Дніпропетровськ) та заводу «ЧКД-Татра» (Чехія), підтриману Мінмашпромом і Держжитлокомунгоспом, щодо створення спільного українсько-чеського підприємства виготовлення трамвайних вагонів.

Рішенням уряду Фонду державного майна доручено здійснити заходи щодо створення в установленому порядку зазначеного спільного підприємства. На період становлення передбачено виділити йому, виходячи з фінансових можливостей, бюджетну позичку.

Прес-служба Кабінету міністрів України — Укрінформ.

ЧОМУ Я ПІШОВ У ВІДСТАВКУ

Між депутатами парламенту розповсюдили проект постанови «Про введення тимчасового порядку регулювання курсу українського карбованця» з тим щоб узаконити неправочинне рішення Національного банку України щодо фіксації курсу карбованця. На ньому немає візи віце-прем'єр-міністра з питань економічної реформи, оскільки я виступив рішуче проти. Вважаю, що фіксований курс карбованця призводить до вкрай негативних наслідків для української економіки.

Падіння курсу українського карбованця відбувається через викид в економіку додаткової маси грошей (не зупинятимусь на правомірності такого рішення). Сьогодні можна зафіксувати курс, але ніяким чином не зафіксуєш зростання внутрішніх цін. Емісія ж робить свою чорну справу: експорт стає збитковим, а не буде його — позбудемось й імпорту. Продукцію не даруватимуть.

Продаж валюти по фіксованому курсу (5,61 крб. за 1 рубль) відбувається тільки задля придбання нафти і газу. Однак заробляють російські рублі не нафтовики і газовики, а хіміки, металурги, машинобудівники... Їм рублі продаються за вільним курсом (15 за 1 рубль). Як наслідок, різко зростає собівартість їхньої продукції, і експорт в Росію стає безперспективним.

Це рішення повністю зупиняє поставки комерційної нафти. Рублі можна купити для цього по 15 крб., а на собівартість дозволяється відносити тільки 5,61. Фактичні збитки для комерційних організацій 10 крб. Зрозуміло, ніхто собі на шкоду працювати не буде.

А попит на рублі і долари по фіксованому курсу, різниця між курсами така велика, що це надає унікальні можливості для хабарництва і корупції: валюту ділить чиновник.

Вкажу ще на одну зручну можливість для зловживань. Готівковий долар коштує у Києві 8—9 тис. купонів. Є способи перетворення його у безготівковий, продати його і отримати 19 тис. крб. Один долар негайно перетворюється у два.

Зрештою, нафтові контракти, під які видаються долари і рублі, не гарантують поставок нафти. Ми мали подібний гіркий досвід минулого року. Контракт укладається під нафту, а потім в Україну завозяться жувальна гумка (даруйте, партнер виявився ненадійним, нафти у нього немає).

Створені вкрай нерівні умови між тими підприємствами, які звільняються від продажу іноземної валюти, і тими, хто продає 50 відсотків. Звільнені за 15 відсотків валюти по валютному курсу (19 тис. крб. за 1 долар) виручають стільки ж карбованців, що інші за 50 відсотків (5970 за 1 долар). Тим самим заохочується приховування експортерами виручки в іноземній валюті за кордоном.

Деякі наші експортери купують 70 відсотків комплектуючих в Росії, 50 відсотків вони продають на біржі по курсу 5,61. Навіть якщо їм продадуть ці 50 відсотків назад по цьому ж курсу, то решту (20 відсотків) їм доведеться купувати за курсом 15 за один рубль. Чим не додатковий податок на експорт?

Найважливіше за існуючого дефіцитного балансу — заохочувати експорт, насамперед — у Росію. Більший експорт — більше рублів, нижчий курс рубля — і більший імпорт з Росії.

Сподіваюсь, що Верховна Рада усуне з посади заступника голови правління Національного банку В. С. Стельмаха за прийняття неправочинного рішення (за законом комерційні банки не можуть купувати іноземну валюту. Телеграмою Національного банку України такі повноваження надаються Промінвестбанку).

Сьогодні наша держава на критичній межі заборгованості перед Росією. Одна з причин — перепони для експорту до неї (квоти, ліцензії, мита, податки). Ці перепони не мали такого руйнівного впливу на економіку раніше. Але зараз, коли ціни на нафту і газ досягли 70 відсотків світового рівня, наша продукція стала неконкурентоспроможною, ми втрачаємо ринки збуту. За останній місяць вдалося дечого добитись. Днями вийде постанова Кабінету міністрів України про звільнення від експортного мита більшості експортних позицій. Знято акцизний збір та податок на добавлену вартість на експорт в країни СНД (до речі, в країни Заходу вони не діяли).

Сьогодні, проте, цього вже замало, треба негайно звільнити експорт від вхідного податку на добавлену вартість. Без цього ми не зможемо нічого продати на експорт. Слід відмінити квоти і ліцензії на експорт, за винятком продукції спеціального призначення (зерна і т. п.), забезпечивши належний контроль за надходженням іноземної валюти в Україну. Сьогодні немає абсолютно ніяких економічних підстав для продовження політики квотування і ліцензування, бо внутрішні ціни зрівнялися зі світовими, а в багатьох випадках навіть перевищили їх.

Якщо звернути увагу, на які товари і послуги найбільше зростають ціни, то виявиться, що, здебільшого, на житлово-комунальні послуги та продовольчі товари. Що стосується першої групи, то це, значною мірою, через борги минулого. При зростанні цін на газ — з 7 відсотків світового рівня у січні цього року до 70 відсотків зараз — не усі витрати включалися у нові житлово-комунальні тарифи. Внаслідок цього частка дотацій в оплаті житла у 1990 році становила 74 відсотка, а зараз — 93 відсотки. Це істотно переобтяжує бюджет.

Тепер стосовно продовольчих товарів.

Розглянемо, як сформована ціна на хліб. За базу береться собівартість зерна за звітом 1991 року — 145 карбованців. Далі використовувався індекс зміни затрат III кварталу 1993 року до 1991 року. Він дорівнює 913. Перемножили дві величини і от розрахункова собівартість — 132 тис. карбованців. Який її економічний сенс?

Вона вказує на вартість однієї тонни зерна, якби всі затрати велися у нині діючих цінах. Але сіяли восени, коли ціни були у 20—30 разів нижчими! Вели роботи весною, коли вони були нижчими у 3—5 разів! Тобто, фактична собівартість значно менша, ніж 132 тис. карбованців. Але з цим можна й погодитись з деякими застереженнями. Ця собівартість забезпечує просте відтворення селу у нині діючих цінах. Однак до цієї собівартості додається прибуток у розмірі 212 відсотків (по соняшнику, (до речі, в аналогічній ситуації, — 300 відсотків). Чому саме стільки, якщо зростання матеріальних витрат, як правило, знижує рентабельність проти собівартості? Вийшла ціна 413 тис. карбованців за тонну. Закупівля ж зерна велася по ціні 480 тис. карбованців, бо враховувалась майбутня інфляція, якої ще немає. Крім того, за закупівлю зерна понад план встановлена надбавка 50 відсотків — таким чином, ціна зростає до 720 тис. карбованців. Ось чому замість 400—500 купонів хліб виявиться набагато дорожчим.

Все було б нічого, якби село отримало ці, закладені в ціни, гроші. Але замість цього на нього очікує найближчим часом зворотний удар руйнівної сили. Адже збути продукцію за новими цінами неможливо, якщо не підвищити мінімальну заробітну плату і пенсії. А це лягає на собівартість і ціни продукції, яка споживається сільським господарством. Віднести додаткові витрати на щось інше виробники не матимуть змоги.

Чому я так докладно це з'ясною? Бо рішення стосовно закупівельних цін приймалося ще в червні без мого відома і погодження. Дізнався я про нього на початку серпня, коли змінити щось було неможливо, оскільки тривала заготівля зернових.

Для села потрібен новий механізм взаємовідносин. Чи не краще було б закупівлю зерна провадити по 180 тис. карбованців за 1 тонну? При цьому меншою була б емісія і зворотний удар для села. А також соціальна напруга у суспільстві, спричинена ціною на хліб. Для забезпечення нового врожаю потрібен інший механізм. Готовий запропонувати його. Як і обіцяв депутатам-аграрникам.

Прикро чути звинувачення на свою адресу щодо зростання цін. Тим паче прикро, що приймались рішення колегами, але я, як член команди, не міг говорити про це поза стінами уряду.

У ситуації, що вже склалася з цінами, прийняття рішення щодо соціального захисту було єдино вірним, невідворотним і невідкладним. Добре, що Прем'єр-міністр наполіг на цьому, а парламент прийняв. Кожен день затримки тільки ускладнював ситуацію. Різниця між підготовленим раніше і прийнятим пакетом рішень — це плата за зволікання з його ухваленням.

Хочу, щоб мене правильно зрозуміли. Мої можливості пробивати рішення чи стримувати їх прийняття вичерпані. Залишатися далі і мовчати не маю права. Ситуація критична. Під загрозою існування держави. Не хочеться говорити, що за цим може статися. Цього допустити не можна.

Повинен відзначити існування в українській економіці «чорної дірки», в якій щезають доходи наших громадян і перерозподіляються на користь невеликої групи людей. За рахунок її ліквідації можна досить швидко підняти реальні доходи громадян до 1/3. Про це — окрема розмова.

Ми вступили в надзвичайно критичний етап свого розвитку. Однак хочу наголосити, що вихід з кризи існує, є і відповідна програма дій. Але в цій ситуації виникає нагальна потреба приймати по кілька рішень на день, причому нормативно-правового характеру. Хоча б із чисто технічних причин це важко зробити через парламент. Тому потрібний надзвичайний орган оперативного управління економікою з особливими повноваженнями. Це міг би бути і Кабінет міністрів. Але за умови серйозних кадрових змін.

На закінчення хочу публічно вибачитись перед Прем'єр-міністром, що був перед ним єдиний раз нечесним. Це було в день, коли заявив про свою відставку. Я не попередив його про це. Хочу також подякувати всім однодумцям в уряді. Сподіваюсь, що вони мене зрозуміють, так само, як і громадяни України.

Віктор ПИНЗЕНИК.

Криминогенная обстановка обязывает!

Всем Начальникам областных Управлений охраны МВД, Руководителям государственных и коммерческих структур!

ПРЕДПРИЯТИЕМ

с участием УКРДЕРЖСТРАХА "ОРАНТА"

"ФОНД-КОНВЕРСИЯ"

по заказу ГУ охраны при МВД Украины

совместно с Южным радиозаводом, обеспечивающим высокую технологию, культуру производства и качество продукции

сертифицирован, запущен в серийное производство охранно-пожарный сигнализатор ОПС "КАРАТ-2". Предназначен для применения на стационарных обьектах охраны различного назначения (от складов и офисов до сложных банковских систем, страховых компаний и хранилищ специального назначения)

ОПС "КАРАТ-2" отличается от действующих его аналогов (РУБИН-3) современным дизайном и малыми габаритами, сниженным энергопотреблением и повышенной надежностью. Изготовлен на современной элементной базе. Допускается наращивание до 128 каналов. Цена в карбованцах ниже рыночной. Предусматривается как предоплата, так и оплата по факту.

Заявки на IV квартал 1993 г. и 1994 г. просим направлять по адресу :
320006,Днепропетровск,ул.Чичерина 42.

телефон (8-0562) 42-56-17
телефакс(8-0562) 42-36-99
телекс 143486 RADIO-42

"ФОНД-КОНВЕРСИЯ" дополнительно предлагает к ОПС "КАРАТ-2":
1.ЗИПы.
2.Стенды диагностики.
3.Возможность расширения функций процессора по желанию заказчика.
4.Применение радиоканала.

ФІРМА ПРОПОНУЄ:

— золоті вироби;
— плитку лицювальну вищої європейської якості для офісу, магазину, дому;
— меблі шкіряні;
— верстати для виготовлення сітки;
— зварювальні електроди, фільтри для свердловин;
— сітку «Рабіца»;
— ворота, хвіртки, гратки.

Ані купон, ані гривня не захищені від інфляції — тільки золото вічне! Наші майстри-плиточники навчені італійськими спеціалістами і вкладуть для вас плитку за європейським стандартом.

Закуповуємо і приймаємо на комісію продукти харчування, тютюнові вироби, горілчані вироби.

Адреса: магазин «77×77», вул. Горького, 48 (станція метро «Республіканський стадіон»).

Телефони: (044) 220-14-34, 227-12-98, 227-21-42.

ШАНОВНІ ПАНОВЕ БАНКІРИ!

Оснастіть ваш банк швидкісним друком і роздрукування операційного дня зменшиться у 30÷80 разів.

Технічна компанія «НЕО» постачить вам (у найкоротші строки, з повним набором послуг) як вітчизняні, так і імпортні моделі принтерів, призначених для банків і державних статистичних установ.

Телефонуйте нам і переконаєтеся в істинності нашої реклами.

Ми співробітничаємо з багатьма банками України і Росії.

Тел./факс. (0572) 23-25-05.

«ОБРІЙ»

ШАНОВНІ ПАНОВЕ!

У нас і за найдоступнішими цінами ви можете придбати:
— надлегкі двомісні літаки;
— двомісні мотодельтаплани;
— сільськогосподарські літаки і мотодельтаплани з навісним малооб'ємним обприскувачем для обробітку сільськогосподарських і лісових господарств;
— утеплені льотні комбінезони;
— авіаційні шоломи.

Фірми, які бажають вигідно вкласти свій капітал,

ЗАПРОШУЄМО ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

252180, м. Київ, вул. Виборзька, 99. «ОБРІЙ»

Телефон для довідок (044) 446-11-18.

«ОБРІЙ».

Коммерческий банк объявляет конкурс на замещение вакантной должности начальника валютного отдела, имеющего практический опыт работы в сфере международных валютно-финансовых операций.

Банк гарантирует квартиру в центре города и высокий уровень заработной платы.

Прием на работу осуществляется на конкурсной основе.

Телефон для справок в Феодосии: (06562) 3-56-50.

Факс: (06562) 3-50-56.

THE CENTRAL EUROPEAN UNIVERSITY

Invites applications for its

Research Support Scheme (RSS)

for the projects to be launched in 1994

The Research Support Scheme is aimed at supporting innovative research at universities, academies and other institutions of higher education or assimilated organizations in Central and Eastern Europe as well as of individual researchers on subjects and disciplines covered by CEU, primarily concerned with Central and Eastern European Issues. The subjects (and special but not exclusive interests within these areas) are:

Art History *(architecture and environments; modern and post-modern art and society)*
Comparative Literature *(19th and 20th centuries) and Linguistics*
Demography and Human Ecology *(Population movements and urban studies)*
Economics *(studies in economic transition and sustainable development against the background of empirical data)*
European Studies *(relations between Central Europe and the European Community)*
History *(19th and 20th centuries)*
Law *(contracts and contracting including legal, economic and sociological analysis; legal foundations of markets*; law and administrative action)
Philosophy *(changing values in a transition period)*
Politics *(democracy, institutions, movements, ideas, minority studies)*
Sociology *(social groups, institutions and social changes)*

Special attention will be given to multi-disciplinary proposals
Relevance to Central European issues will be essential

THERE WILL BE TWO TYPES OF RESEARCH SUPPORT for periods from six months to two years: ***Individual Grants*** for promising young scholars as well as for established academics and professors and ***Group grants*** to promote innovative collaborative programs bringing together scholars to study common issues from a multinational perspective, involving at least two countries. The amount will range between $ 50 to $ 500 per month depending on full-time or part-time involvement, qualification, experience, local conditions and particular situation of the recipient. Under both types of support additional legitimate research expenses may be covered.

Further information and official application forms can be obtained either from the CEU/RSS, Prague College, Taboritska 23, 130 87 Prague 3, Czech Republic or from the Soros Foundation office listed below. All applications must be presented in English. Deadline for reseipt of all applications and supporting letters is October 20, 1993. The RSS Committee will notify applicants in April-May 1994.

Completed materials should be sent to:

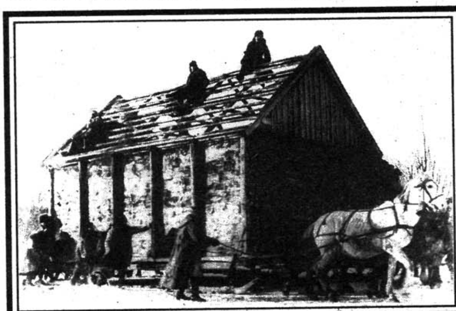
International Renaissance Foundation
46, Artema., Kiev, 254053 tel. 216 - 45 - 82
Tatarynova Larissa. Sapounova Victoria

Lviv branch 79 - 70 - 86 | Donetsk branch 95 - 47 - 50
Kharkiv branch 47 - 82 - 84 | Odesa branch 20 - 67 - 07
Crimea branch 48 - 58 - 20 | Dnipropetrovsk branch 65 - 59 - 23

Голод-33: спогади і роздуми

БОЛИТЬ МЕНІ СЕРЦЕ...

Уже три літа ходить селами Оріхівського району самобутній поет і композитор-аматор, колишній колгоспний агроном Іван Потапович Сухар і без усяких спонсорів, без відряджень записує свідчення людей старшого покоління про страшний голодомор 30-их. І якщо вчорашні апаратники твердять, що в архівах немає документів про злочини сталіністів-комуністів. які знищували українців голодом у роки ударних сталінських п'ятирічок, то Іван Сухар готовий показати цілі сувої свідчень жертв 32-33 років. Ось вони, деякі з цих викривальних документів.

Село Васинівка. Як розповіли очевидці Петро Іванович Кушніренко та Степан Романович Науфок, тут були розкуркулені Василь і Андрій Михайловичі Кушніренки, Василь та Іван Андрійовичі Кушніренки, Олексій Яланський. Разом з ними були репресовані брати Іван та Андрій Барабаші та голова колгоспу Пальчик нібито за саботаж хлібозаготівель. Всіх їх вислано на каторжні роботи, звідки ніхто не вернувся.

Померли з голоду Федір і Василь Демидовичі Кушніренки, Трохим Сидорович Салогуб, Григорій Бабенко, Андрій Шемберко з дружиною. Чабана Сергія Федоровича Корчевського затоптали вівці: не мав сили підвестися. В цьому селі траплялись випадки людожерства.

Село Преображенка. На його території (тягнеться уздовж річки Конка майже на 10 кілометрів) в 32-33 роках були колгоспи «Боротьба», «Диктатура», «Червоний гай». Свідчить Іван Тимофійович Лепетченко: «У тодішньому колгоспі «Диктатура». розкуркулили селян-трударів братів Григорія, Андрія, Василя Лепетченків, Никифора Козачка, Михайла Петренка, Костя Петренка (за млин-вітряк), Никифора Кольбу... Їхні сім'ї вивозили роздягненими і босими взимку і кидали в Карлову балку на погибель. Був засуджений на 10 років каторги Пилип Скляренко нібито за агітацію проти насильницької колективізації. Померли з голоду дід Мандрика і дід Санько, Віта Клименко. Дід Гонтар, щоб припинити голодні муки, ліг під колесо автомашини.

Треба сказати: голодомор так ретельно спланували, що свої ставали ворогами для своїх. То був дуже далекий приціл на розбрат, адже й тепер ще ми поділяємося на «східняків», «западенців», на «комуняк» і «бандерівців»...

А ось що розповіла Людмила Сидорівна Семенець:

— У мого діда, Олексія Олексійовича Семенця, було 20 десятин землі, шестеро коней, бричка, сівалка, плуг, і це — на 12 душ дітей. Працювали всі не покладаючи рук. Жили, найманих робітників не брали, податки сплачували справно. Та ось прийшли «товаріщі», вигребли все до зернини-квасолини. Дід виводив свій сорт жита, була в нього невелика торба з дорідним зерном. «Товаріщі» забрали і її, а коли дід побіг слідом, благав, щоб не змішували сортове жито, його повалили на землю і ще й забрали чоботи... Помер дід, працюючи в комуні біля молотарки, з голоду, їсти йому не давали і примушували робити без змін. А діти розбрелися світами, ще й дотепер сліди багатьох невідомі.

Село Новоселівка. Розповідає Галина Пантелеймонівна Пащенко: її брат Павло Корховий, чорний і опухлий від недоїдання, ішов через город свого односельця, взяв яблуко і картоплину, і за це був закатований своїм земляком. З голоду в цьому селі вмерли Наум, Ганна, Килина Крячки, Мотря Пащенко та її мати. Блукаючи степом у пошуках чогось їстівного впала і померла дівчина Параска Пащенко. А що про дітей, то й годі говорити, бо вони гинули щодня десятками і їх закопували, як щенят, де доведеться. Не приведи, Боже, коли хто не витримував і йшов збирати колоски на колгоспне поле. За жменю підібраних колосків у тюрму посадили братів Федоренків.

Село Омельник. Того страшного року в колгоспі «Сигнал» повністю вимерла сім'я Павла Білоуса, їх навіть нікому було закопати на кладовищі, прикидали попелом біля хати, а собаки знайшли трупи і тягали пустирями. Два парубки Микола Коляда і Сергій Каленик з відчаю пішли шукати харчів у сусіднє село Буряківку, а там їх половили людожери і поїли. Померли в Омельнику з голоду Іван Мохнарило, Харитина Коляда, Анастасія Коляда, Сергій Мохнарило і його трійко діток, яких не взяли в колгоспні ясла після смерті батька, бо він мав старенького вітряка... Ще померли брати Сиротенки — Мефодій, Іван та Петро. За жменю колосків потрапив до в'язниці Захарій Білогуб та там і сконав...

Говорить Митрофан Семенович Кайола (передмістя Оріхова): «Ми стали бездуховними. А нас і хочуть бачити недруги такими, щоб ми завжди були як черви — спочатку їли падалицю, а потім і самі себе... Під час голодомору я працював із двома чоловіками у такій собі похоронній команді райцентру. Збирали мерців на вулицях Оріхова, ховали у братській могилі. Це були люди з довколишніх сіл, які надіялися на порятунок від голодної смерті, але порятунку не було. Ніхто навіть не записував їхніх прізвищ, адрес...»

У колгоспі «Воля» (нині Омельницька сільрада) люди мерли, мов мухи. Наталка Карпівна Міненко в 33-му році поховала під кущем малини дітей, які приблудилися в село і померли. Їх було четверо, троє дівчаток і хлопчик. А Ілля Васильович Іванець згадує, як розкуркулили його батька за те, що мав кузню і дві корови, як сім'ю вивезли у Вологодську область. Там вигнанців з України тримали в колишніх монастирях, знущалися, морили голодом і холодом, там ніхто не лікував хворих і взагалі не подавав медичної допомоги. Особливо щедро косила смерть дітей «куркулів»...

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запорізька область.

На знімках: розкуркулювання в селі Удачне Донецької області (1932 рік).

ЯК КОРАБЕЛЬ БЕЗ ЦВЯХА...

Є в другому Ізборнику київського князя Святослава Ігоревича цікаві й завжди сучасні слова: «Без книжкового почитання (шанування. — Авт.) не можна доступитися праведності: як корабель не составиться без цвяхів, так праведник не збудується без книжного почитання».

Наші пращури, як бачимо, здавна високо цінували книги. Літописець засвідчить: уже за часів Ярослава в Україні-Русі були бібліотеки. У такий спосіб літопис, можна сказати, перебирав на себе роль бібліотечної преси.

Літописці були високоосвіченими людьми свого часу, вони глибоко усвідомлювали значення книгозбірень як скарбниць знань і духу, необхідних для становлення людини і держави. Розуміли це й недруги — численні нападники грабували чи пускали з димом наші книги, щоб народ не знав своєї історії — тоді легше зігнути його.

Недавня тоталітарна система діяла таким же робом — душила національний інтелект. Арештовували не тіль людей, а й книги, навіть казки для дітей. Було ліквідовано ряд гуманітарних наук — українське бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство та інші, а також бібліотечну пресу України. У таборах ГУЛАГу замордовано тисячі самовідданих працівників — вчених, архівістів, бібліотекарів, журналістів. Тоді ж було закрито «Книжковий вісник», «Бібліологічні вісті», «Бібліотечний журнал» та інші видання. Без них бібліотечна справа поринула в морок.

Тепер Україна відроджується. Книгозбірні поступово, але наполегливо беруться за реалізацію свого покликання. При Центральній науковій ліотеці імені В. І. Вернадського демії наук України розпочали діяльність науково-дослідні інститути — бібліотекознавства та бібліографознавства, рукописів, української книги, архіву, відновлюються наукові напрями, розчавлені судовими процесами 30-х років.

На утвердження державності й пі, несення української культури спрямована концепція щойно заснованого журналу «Бібліотечний вісник», який став спадкоємцем згадуваних бібліотечних видань (видавець — Центральна наукова бібліотека імені В. І. Вернадського, головний редактор — директор ЦНБ, член-кореспондент АН України О. Онищенко). Серед рубрик науково-теоретичного і практичного часопису — «Організація та економіка бібліотечної справи», «Писемна та книжкова спадщина України», «Бібліотечна енциклопедія», «Книговидавець — бібліотека» та інші.

Через об'єктивні причини дещо тримався вихід журналу. Тираж тисячі примірників) потребує чимало паперу, а ціни на нього, як відомо, суперфантастичні. Дорожчають друкарські та поштові послуги. Тому читачам,котрим ми вдячні за підтримку, треба переоформити передплату (індекс — 74049). І все ж перший та другий номери (в одній книжці) виходять у світ.

Відродженому журналу потрібна допомога, тим більше, що редакція передбачає також випуск бібліотечних серій. Сподіваємося, відгукнуться підприємці чи колективи — продовжувачі традицій меценатів-патріотів Терещенків, Ханенків, Симиренків, Чикаленків та інших. Журнал зі свого боку готовий пропагувати нові видання, комп'ютерні системи, новітні технології у книжковій, видавничій, бібліотечній справі тощо. (Наш телефон 267-48-62).

Таке співробітництво сприятиме отому «книжному почитанню», без якого «праведник не збудується». А ми ж таки хочемо бути праведниками...

Наталія СОЛОНСЬКА,
відповідальний секретар журналу «Бібліотечний вісник».

Теквондо

НАС ПРИЇХАЛИ НАВЧИТИ

У ці дні в нашій країні триває презентація школи Чун До Квана з теквондо — корейського військового мистецтва, історія якого налічує понад тисячу років. В останній день серпня команда гостей, до якої входять і діти, і дорослі (усього 15 чоловік), демонструвала своє мистецтво на київському армійському стадіоні. Вчора вони відвідали Львів. А завершать показові виступи завтра в Одесі. Це турне організували ЦСК Міністерства оборони України і фірма «Сакура К°».

Ми попросили детальніше розповісти про корейську школу теквондо президента Міжнародної неурядової асоціації «Безпека приватного бізнесу» Олександра ДИЧЕКА:

— Школа Чун До Квана базується у Вашингтоні (США). Вона серед подібних закладів є прямою правонаступницею першої сучасної школи теквондо, заснованої 30 років тому в Сеулі великим майстром Вон Кук Лі. Тепер її очолює майстер Дук Куонг Чой. До речі, він свого часу був інструктором вже згаданої школи в Сеулі, а також головним інструктором з теквондо збройних Сил Кореї.

— Яка користь від цього виду бойових мистецтв?

— Теквондо чудовий засіб самооборони. Використовується він, зрозуміло, військовими, поліцією. До того ж це чудовий вид спорту, який дуже популярний у країнах Заходу. Не дивно, що його включено до програми Олімпійських ігор. В Атланті це будуть тільки показові виступи, а вже на наступних Іграх теквондо, сподіватимемося, дістане постійне олімпійське громадянство.

... У показових виступах під час презентації у Києві виступали чоловіки, жінки і діти. Вони демонстрували, як можна перемогти нападника або навіть цілу їхню групу. Кияни ознайомилися з традиційними формами, класичними зразками бойових рухів і потужною бойовою технікою.

Власники школи у Вашингтоні пропонують направити в Україну кваліфікованих інструкторів для початкової підготовки з теквондо. Збирається залучити американських майстрів для викладання у себе й українська національна школа охоронців, яку організувала фірма «Сакура К°»...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 812761.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311165.

1, 4, 5, і 8 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».